

სიღარიბის თეორიულ-მეთოდოლოგიური საკითხები*

მურმან კვარაცხელია

ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი
სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, საქართველო
murmankvara@rambler.ru

საკვანძო სიტყვები: სიღარიბე, ეკონომიკური და სოციალური პოლიტიკა, კლასიკური თეორიები, ეროვნული ეკონომიკა, ინკლუზიური განვითარება

შესავალი

მეცნიერულ-ტექნოლოგიური რევოლუციის ეპოქაში ერთ-ერთ გადაუჭრელ პრობლემად რჩება სიღარიბის დაძლევა. ეს ეხება როგორც განვითარებულ, ისე განვითარებად და გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებს. ამ მიმართულებით დაწყებული კლასიკური პოლიტიკონომიიდან დღემდე უამრავი თეორიები შეიქმნა. ამასთან ერთად ჩამოყალიბდა სხვადასხვა მიდგომებიც. ბევრი ეკონომიკური აზრის ისტორიის წარმომადგენელი მას განიხილავს, როგორც მატერიალიზირებულ კომპონენტს ადამიანის ყოველდღიური მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების კუთხით. თუმცა, უნდა აღვნიშნოთ, რომ ის ბევრად სცილდება მხოლოდ მატერიალურ მხარეს და დროთა განმავლობაში გახდა უფრო მრავალწახნაგოვანი პრობლემა. ამდენად, მისი აღმოფხვრისათვის საჭირო გახდა გამომწვევი მიზეზების ძირფესვიანად შესწავლა და გააზრება თანამედროვე მოთხოვნების კონტექსტში. ამისთვის კი საჭიროა ქვეყნებში გატარდეს რაციონალური ეკონომიკური და სოციალური პოლიტიკა და ეროვნული ეკონომიკების მდგრადი განვითარების უზრუნველყოფა.

* * *

სიღარიბის შესახებ მრავალი მიდგომა და თეორია არსებობს. ეს მეტყველებს იმაზე, რომ სიღარიბის ცნება, ღრმა შინაარსის მატარებელი კატეგორიაა. მისი არსიდან გამომდინარე ის საუკუნოვანი პრობლემაა, რომელიც ცივილიზაციის განვითარებასთან ერთად მისი გადაწყვეტის გზების ძიებაშია. სწორედ ამიტომ სხვადასხვა კუთხით უდგებიან მის მცნებასა და გენეზისს. აქედან გამომდინარე, არსებობს სხვადასხვა მიდგომა, კერძოდ:

1. კონსერვატორული მიდგომა (Herbert, 1965). მისი მიმდევრების აზრით, სიღარიბეზე პასუხსმცემელი უშუალოდ საზოგადოება და სახელმწიფოა.

2. ლიბერალური მიდგომა (Oscar, 1959). მათი წარმომადგენლების აზრით, სიღარიბეზე პასუხსმცემელი უშუალოდ ღარიბი ადამიანები არიან.

გარდა ამ მიდგომებისა, არსებობს სხვადასხვა თეორიები. ამ კუთხით საყურადღებოა სამართლიანობის თეორია. ამ მიმართულებში გამოყოფენ განაწილებისა (Rawls, 1999) და აღიარების დოქტრინებს, ხელშეწყობის პოლიტიკას (Nancy&Honneth, 2003) და ტრანსფორმაციის პოლიტიკას (Rawls, 1999). ყველა ისინი სხვადასხვანაირად უდგებიან სიღარიბის არსსა და მის გაგებას. ასევე მეცნიერების სხვადასხვა დარგებში მუშავდება ადგილზე და ადამიანზე დაფუძნებული პოლიტიკაც (Lang&Hornburg, 1998). აქვე იხილავენ „პოლიტიკური მონაწილეობის თეორიასაც (Lawrence&Skocpol, 2005), რომელიც ეფუძნება სიღარიბის ახსნას პოლიტიკური აქტივობის დონის თვალსაზრისით.

სიღარიბის შესახებ უამრავი თეორიებიდან უნდა აღვნიშნოთ ისეთები, როგორცაა „სიღარიბის ფსიქოლოგიური თეორია“ (Freud, 1961), „სიღარიბის ანთროპოლოგიური თეორია“ (Secure/https://Sputnik.georgia.com), „სიღარიბის კულტურის თეორია“. „სიღარიბის სოციოლოგიური თეორია“ და სხვა.

როგორც ზემოთ მითითებულიდან ჩანს, სიღარიბე მრავალწახნაგოვანი პრობლემაა, მაგრამ, უპირველეს ყოვლისა, საჭიროა მისი ეკონომიკური გააზრება. თუ გადავხედავთ ეკონომიკურ მოძღვრებათა ისტორიის წარმომადგენლების ნააზრევს, ნათლად დავინახავთ, რომ სიღარიბეს მათი უმრავლესობა განიხილავს მატერიალიზირებულ კომპონენტად, მისი მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების კუთხით. კლასიკური და ნეოკლასიკური სკოლის წარმომადგენლები (ა. სმიტი, დ. რიკარდო, რ. მალთუსი, ვ. ჯევონსი, ა. მარაშალი, ი. შუმპეტერი და სხვა) ცდილობენ საყოველთაო კეთილდღეობის დამკვიდრებას და მის ხელშემშლელ ფაქტორად, სწორედ, სიღარიბეს მიიჩნევენ.

* კვლევის შედეგები მოსმენილ იქნა I ეროვნულ სამეცნიერო კონფერენციაზე „ეკონომიკური მეცნიერების კრიზისი და ახალი პარადიგმების ძიება“

ქ. პრუდონი კი განსხვავებული კუთხით უდგება ამ საკითხს და სიღარიბეს უკავშირებს წინააღმდეგობას ადამიანთა განუსაზღვრელ მოხმარებასა და შეზღუდულ საწარმოო რესურსებს. კ. მარქსი კი სიღარიბეს საწარმოო ძალის კლასობრივ ექსპლოატაციას უკავშირებს.

საინტერესოა კეინზის მიდგომა, რომელიც ებრძვის მის მიზეზებს და არა შედეგებს. მიზეზად კი ეკონომიკურ კრიზისებსა და უმუშევრობის დაძლევის მიიჩნევს. ნეოკეინზიანელები კი სიღარიბის დაძლევის მთავარ პოსტულატად მიიჩნევენ საზოგადოების კეთილდღეობის ზრდას და, ის ქვეყნები, სადაც სიღარიბე მთავარ შემაფერხებელ ფაქტორად გვევლინება, იქ აუცილებლად უნდა გატარდეს პროტექციონისტული და დამოუკიდებელი პოლიტიკა ამ ქვეყნების საკუთარი ტრადიციებისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით (სტიგლიცი, რაინერტი, მიურდალი).

საინტერესოა თ. მალთუსის მოსაზრებაც. მისი აზრით, სიღარიბე ჭარბმოსახლეობასთან და რესურსების უკმარისობასთანაა დაკავშირებული. ნეოლიბერალური სკოლის წარმომადგენლის ფ. ჰაიეკის აზრით, სიღარიბის დაძლევა შესაძლებელია მხოლოდ საყოველთაო კეთილდღეობის მიღწევით, ხოლო მ. ფრიდმანისათვის სიღარიბის დამარცხება ქველმოქმედებითაა შესაძლებელი. ყველა ეს მოსაზრებები ხასიათდება როგორც დადებითი, ასევე ნაკლოვანებებით. მაგრამ არცერთი მათგანი არ შეიძლება მივიჩნიოთ ამ საყოველთაო პრობლემის გადაწყვეტის ფორმულად. აქედან გამომდინარე, სიღარიბის შეფასების რამდენიმე განსხვავებული მიმართულება ჩამოყალიბდა. ჩვენ შეიძლება განვიხილოთ რამდენიმე მათგანი.

კლასიკური პოლიტეკონომიის წარმომადგენლებისათვის, როგორებიც იყვნენ ა. სმიტი, თ. მალთუსი, პ. პრუდონი და სხვები, სიღარიბეს საზოგადოებისთვის სასარგებლო ფენომენად მიიჩნევდნენ. ასეთი მიდგომა, ჩვენი აზრით, ანტიკომუნური ხასიათისაა. საკმარისია აღინიშნოს, რომ მსოფლიოში ყოველწლიურად მარტო შიმშილით იხოცება 80 მილიონზე მეტი ადამიანი. ამის მთავარი მიზეზია – მიზეზი სწორედ სიღარიბეა. ადამიანები ამ დროს ყოველდღიურად ხარჯავენ საშუალოდ 1–დან 2 აშშ დოლარამდე. ეს ადამიანთა სიღარიბის მიმანიშნებელია.

სიღარიბეს საზოგადოების სენად თვლიან ეკონომიკური აზრის ისეთი წარმომადგენლები, როგორებიც იყვნენ ვ. ლე-ფლე, ჩ. ბუტი, ს. რაუნტრი, ტ. პეინო და სხვები. აქ შეიძლება ითქვას, რომ სიღარიბე საზოგადოების ავადმყოფობაა, მაგრამ მისი მკურნალობის გზები უნდა მოიძებნოს. საზოგადოების ინტერესები სწორედ ამ კუთხით უნდა წარმართოს და ეძებოს გზები მისი აღმოფხვრისათვის.

სიღარიბეს განიხილავდნენ, როგორც ბოროტებას ბოგიერთი მეცნიერები, კერძოდ, ე. რეკლიუ, ე. ბელამი, ჩ. ჰოლლი, ც. გულდვინი და სხვები. თუ ასეთ აზრს მივყავებით, მაშინ იმის დადგენაა საჭირო, რამ გამოიწვია ეს ბოროტება,

ვისი მიზეზით მოხდა ეს და როგორ ებრძვის მას საზოგადოება. მეორე კუთხით თუ შევხედავთ, მაშინ ის დასჯადი უნდა იყოს, ქვეყანამ საკანონმდებლო რეგულაციებით უნდა ებრძოდეს მას. ჩვენი აზრით, ასეთი მიდგომა არაპუმანურიც არის და არასახელმწიფოებრივიც.

მარქსისტების მიდგომით სიღარიბე ექსპლოატაციის შედეგად გვევლინება. ასეთი მოსაზრება ვერავითარ კრიტიკას ვერ უძლებს საბაზრო ეკონომიკის პირობებში, როდესაც მეცნიერულ-ტექნოლოგიური რევოლუციის ეპოქაში სამუშაო ძალის სიჭარბე დღითიდღე მატულობს და ვინც მაღალკვალიფიციური შრომითაა დაკავებული, ის ღებულობს მაღალ ანაზღაურებას, რაც პასუხობს მის მოთხოვნებს.

ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი მოსაზრებები არ იძლევა სრულ სურათს სიღარიბეზე, როგორც ფენომენზე და ვერც მისი გადაწყვეტისა და შემცირების გზებს გვთავაზობს. აქ არ შეიძლება არ დაეთანხმო მოსაზრებას იმის შესახებ, რომ სიღარიბე უნდა გამოკვლეულ იქნას კომპლექსურად და მრავალი მეცნიერული მიმართულებების დახმარებით (კეპულაძე, 2018). აქ უნდა მოხდეს კონცეფციების ინტეგრირება და ამის შემდეგ უნდა დადგინდეს სიღარიბის საყოველთაო კრიტერიუმი. გარდა ამისა, ცნობილია, რომ ყველა ქვეყანა განსხვავებული მეთოდებითა და ხერხებით ებრძვის სიღარიბის დაძლევის. აქ, ჩვენი აზრით, საყოველთაო კრიტერიუმის მისაღებად აუცილებელია გათვალისწინებულ იქნას ქვეყნის თავისებურება, ისტორიული გენეზისი, ზნე-ჩვეულება და ტრადიციები.

კლასიკური გაგებით, სიღარიბის სამი ძირითადი სახე არსებობს, ესენია: აბსოლუტური, ზომიერი და ფარდობითი. ამ მიმართულებით დიდი მნიშვნელობა აქვს ადამიანის საარსებო მინიმუმის მოთხოვნის დაკმაყოფილებას ფიზიოლოგიური და სიცხილური მოთხოვნების საფუძველზე. ამ კუთხით მნიშვნელოვანია ის, თუ როგორია მოქმედი გაანგარიშების მეთოდოლოგია. თუ ავიღებთ განვითარებადი სტატუსის ქვეყანას, როგორც საქართველოა, 2016 წლის მონაცემებით საარსებო მინიმუმი შეადგენდა 161, 6 ლარს, საშუალო მომხმარებლის საარსებო მინიმუმი კი – 143,1 ლარს, საშუალო ოჯახის საარსებო მინიმუმი – 271,7 ლარს. 2017 წელს კი საარსებო მინიმუმმა შეადგინა 174 ლარი. საარსებო მინიმუმის გაანგარიშებისათვის მინიმალური სასურსათო კალათის ღირებულება იყოფა 0,7–ზე. ეს იმას ნიშნავს, რომ საარსებო მინიმუმის ღირებულებაში სასურსათო ხარჯების წილი განისაზღვრება 70%-ით. უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ საქართველოში 2017 წლის 1 ივლისის მონაცემებით შემოსავლების 44% საკვები პროდუქტების შექმნაზე იხარჯებოდა. ეს მაჩვენებელი გაცილებით დაბალია განვითარებულ ქვეყნებში. მაგალითად, აშშ-ში შეადგენდა 6,4%-ს, სინგაპურში – 6,7%-ს, შვეიცარიაში – 8,7%-ს, ავსტრიაში – 9,9%-ს და სხვა. აღნიშნული მაჩვენებელი პირდაპირ კავშირშია სიღარიბესთან. მაგალითად, აშშ-ს

მოსახლეობის ყველაზე ღარიბი 20% სურსათზე ხარჯავს შემოსავლების 28%-ს, კამერუნში იგი შეადგენს 45%-ს, კენიაში 46%-ს (ჭითანავა, 2018:68-69).

აბსოლუტური სიღარიბის ცნებას თუ განვიხილავთ უფრო ღრმად, იგი განისაზღვრება მდგომარეობით, როდესაც ინდივიდს, ინდივიდთა ჯგუფს ან შინამეურნეობას თავისი შემოსავლით არ შეუძლია დაიკმაყოფილოს საბაზისო ანუ ყველაზე აუცილებელი მოთხოვნილებები საკვებზე, ტანსაცმელზე, საცხოვრებელზე, სიტბობზე ანუ ბიოლოგიური გადარჩენისათვის საჭირო მოთხოვნილებებზე.

უნდა აღვნიშნოთ, რომ 2017 წელს „საქსტატმა“ პირველად გამოაქვეყნა სიღარიბის აბსოლუტური მაჩვენებლების მონაცემები საქართველოში (Secure/https://Sputnik.georgia.com). ამ მონაცემებით 2016 წელს სიღარიბის აბსოლუტურ ზღვარს ქვემოთ მყოფი მოსახლეობის წილი შეადგენდა 21,3 % (792 ათასი კაცი). ამასთან უნდა აღვნიშნოს, რომ 2016 წლის აგვისტოში მსოფლიო ბანკის მიერ გამოქვეყნებული ანგარიშის მიხედვით, 2012 წელს საქართველოს მოსახლეობის 42,5%, ხოლო 2014 წელს 32,2 % უკიდურესად ღარიბი იყო (Secure/https://www.google.ge).

აქედან ცხადია, რომ გარდამავალი ეკონომიკის ქვეყნები სიღარიბის თვალსაზრისით უფრო უკიდურეს მდგომარეობაში იმყოფებიან და ამ პრობლემის გადაწყვეტა უფრო მეტ სირთულეებთან არის დაკავშირებული.

ამასთან ერთად ისიც უნდა აღვნიშნოს, რომ აბსოლუტური სიღარიბის ფუნდამენტურმა პრობლემამ უფრო გააღრმავა საზოგადოებაში სოციალური დაპირისპირება და ამის შედეგად წარმოიშვა ახალი მდიდრებისა და ახალი ღარიბების ფენა. ეს, ჩვენი აზრით, პოსტკომუნისტური ქვეყნებისათვის დამახასიათებელი ახალი ფენომენია სოციალური პოლარიზაციის ფონზე. ეს დაპირისპირების შეუქცევადი პროცესის ხელშემწყობი ფაქტორი გახდა. ეს მოვლენა ინტერნაციონალური ხასიათისაა და ზოგადსაკაცობრიო სოციალურ პრობლემათა რანგში განიხილება. ჩვენი აზრით, აბსოლუტური სიღარიბის დაძლევის ერთადერთი გზაა, განსაკუთრებით განვითარებადი ქვეყნებისათვის, ფუნქციონირებადი ეროვნული ეკონომიკების ეფექტიანობის ამაღლება და სოციალური ორიენტაციის გაძლერება. ეს პროცესი უფრო ქმედითს გახდის ადამიანების ეკონომიკურ აქტივობასაც, რაც ეკონომიკის ზრდაზე დადებითად იმოქმედებს.

ზომიერი სიღარიბის დროს, ინდივიდის ან შინამეურნის შემოსავალი და მოხმარება ბევრად აღემატება სასურსათო კალათის ღირებულებას, მაგრამ ვერ აღწევს კეთილდღეობის უმდაბლეს დონეს. ამ შემთხვევაში მდიდრებსა და ღარიბებს შორის სწორედ ზომიერი სიღარიბის ადამიანები გვევლინებიან როგორც საშუალო ფენა, რომლებიც გამაჯანსაღებელ, განმავითარებელ ფუნქციას ასრულებენ. ისინი საკმაოდ ენერგიულნი არიან, გააჩნიათ შესაძლებლობა კულტურისა და განათლების დონის ამაღლებისათვის, ბიუჯე-

ტის შემოსავლების მნიშვნელოვანი ზრდისათვის. განვითარებულ ქვეყნებში საშუალო ფენა მთლიანი მოსახლეობის დაახლოებით 60-70%-ია. განვითარებად ქვეყნებში ეს მაჩვენებელი 8-10%-ის ფარგლებში მერყეობს. თუმცა უნდა აღვნიშნოს, რომ ბევრი გარდამავალი ეკონომიკის პერიოდგამოვლილი ქვეყნები მოსახლეობის საშუალო ფენის ფორმირების პროცესში იმყოფებიან. ამერიკული გამოცემა ფორბს-ის ტრადიციული კვლევების მიხედვით, 2017 წელს მილიარდელთა რაოდენობა 2043 ადამიანი იყო. დამაფიქრებელია ის ფაქტი, რომ დედამიწის ყველაზე მდიდარი ადამიანის 1%-ის მფლობელობაშია მსოფლიო ქონების 50,8%-ი კონცენტრირებული. ამასთან დედამიწის მოსახლეობის უღარიბესი ნახევარის ჯამური ქონება მსოფლიო ქონების 0.16%-ს შეადგენს (ჭითანავა, 2018:95-96).

ფარდობითი სიღარიბე განისაზღვრება მოცემულ საზოგადოებაში მიღებული ცხოვრების სტარტდარტებთან ადამიანის რეალური მდგომარეობის შედარების საფუძველზე. ეს მაჩვენებელი განსხვავებულია ქვეყნების მიხედვით.

მეტად საიტერესოა სიღარიბის ტიპების კლასიფიკაცია. ეს შეიძლება იყოს სიღარიბის წარმოშობის ხასიათის, გამოვლენის ხასიათის, აღქმის ხასიათის, მისი გამოვლენის ფორმის და სიღარიბის სპეციფიკური სახეების მიხედვით. ყველა ამათ გააჩნიათ სათანადო ტიპები. ასე, მაგალითად, სიღარიბის სიმყარე შეიძლება იყოს ქრონიკული, ციკლური, სტრუქტურული, მცოცავი და დროებითი. ასევე აღსანიშნავია სიღარიბის სპეციფიკური სახეებიდან სოციალური, ახალი, პოლიტიკური, კულტურული და სულიერი.

როგორც ზემოთ განხილული საკითხებიდან ჩანს, სიღარიბე მრავალმხრივი და სისტემური პრობლემაა. მასთან ბრძოლა მოითხოვს კომპლექსურ მიდგომას და რესურსების მაქსიმალურ მობილიზებას. ამასთან ერთად, საჭიროა მისი გამომწვევი მიზეზების მკაფიო განსაზღვრა, რომელთაგან ერთერთი ზოგადსაკაცობრიო ხასიათისაა. ესაა მსოფლიოს სიმდიდრის განაწილების უკიდურესად არათანაბარობა. ასე, მაგალითად, ცამეტი ყველაზე მდიდარი ქვეყანა მსოფლიოს სიმდიდრის 83%-ის მფლობელია, დანარჩენი კი - 17%-ს (http://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/). გარდა ამისა, არსებობს ქვეყნების სიღარიბეში დარჩენის ბევრი მიზეზი. ესენია: მცდარი ეკონომიკური პოლიტიკა, ფინანსური გადახდისუნარიანობა, არასწორი მენეჯმენტი, კულტურული ბარიერები, გეოპოლიტიკა, ინვესტიციებისა და ინოვაციების ნაკლებობა და ა.შ. ამ მიზეზების აღმოფხვრისათვის საჭიროა მათი მეცნიერული დონეზე გაანალიზება და ქვეყნის ეკონომიკური პოლიტიკის განსაზღვრისას მისი გათვალისწინება. ამასთან ერთად, აუცილებელია განვითარებული ქვეყნების გამოცდილების გაზიარება მისი დაძლევის დონისძიებების კუთხით.

ცხადია, სიღარიბე, როგორც სოციალურ-ეკონომიკური მოვლენა, მოითხოვს მისი თანდათანობით აღმოფხვრისა-

თვის დიფერენცირებული და კონკრეტული სტრატეგიის შემუშავებას. მხოლოდ ამ კუთხით გახდება შესაძლებელი პრობლემის კომპლექსური მიდგომით თანდათანობით მოგვარება.

დასკვნები

სიღარიბე მრავალწახნაგოვანი სოციალურ-ეკონომიკური მოვლენაა, რის გამოც მისი თეორიული კვლევა დღესაც დგას დღის წესრიგში. მისი მეთოდოლოგია მხოლოდ ერთი მეცნიერებით არ შემოიფარგლება, ამიტომ საჭიროა მრავალმხრივი მიდგომა და კომპლექსურად შესწავლა.

სიღარიბეს საფუძვლად უდევს ეკონომიკური მახასია-

თებლები, რადგანაც იგი, უპირველეს ყოვლისა, ეკონომიკური განვითარების შედეგია და მისი დაჩქარების გარეშე შეუძლებელია პროგრესის მიღწევა ამ სფეროში.

სიღარიბე განსხვავებული ხასიათისაა. იგი ცალკეული ქვეყნების ეკონომიკური ზრდის ადეკვატურია და კრიტიკური რეაქციები განსხვავებულია. ამის შედეგია სიღარიბის სხვადასხვა დონეები.

სიღარიბის დასადგენად სხვადასხვა სოციალური დაცვის სისტემები გამოიყენება, რაც მეტყველებს ცალკეული ქვეყნების განვითარების დონეებზე.

მიზეზები, რომლებიც იწვევენ სიღარიბეს, იძლევა იმის სწორ ორიენტირს, რომ შემუშავდეს სტრატეგიული პროგნოზი მისი შემცირებისა და თანდათანობით აღმოფხვრისათვის.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. Gans, Herbert j, (1965). Poverty and culture; Spenser, J.H. 2004 People, places, and policy; A politically relevant framavork for efforts to reduce concentrated poverty.The Policy Studies Journal, 32, 545-565;
2. Lewis Oscar, (1959) Five Families:Mexican Case Studies in the Culture of Poverty. 1969, New York: Basic Books, Inc;
3. Rawls John. (1999). A Theory of Justice, Revised Edition, the Belknap Press of Harvard University Press Cambridge,Massachusetts.
4. Fraser Nancy. Axel Honneth (2003). Redistribution of Recognition? A political-Philosophical Exchange, London, NY;
5. Robert E. Lang & Steven P. Hornburg (1998). What is social capital and why is it important to public policy?, Housing Policy Debate,
6. Jacobs Lawrence R.,Theda Skocpol, (2005). Inequality and American Democracy: What We Know and What We Need to Learn;
7. Freud S., (1961). The ego and the id.In J.Strachey, The standartnedition of the complete psychological works of Sigmund Freud.London: Hogarth Press;
8. Secure/<https://Sputnik.georgia.com>;
9. Secure/<https://www.google.ge>;
10. <http://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/>
11. www.geostat.ge;
12. კეპულაძე გ.(2018). სიღარიბე როგორც სოციალურ-ეკონომიკური მოვლენა და მისი კვლევის თეორიულ-მეთოდოლოგიური თავისებურებანი. ქუთაისი.
13. ჭითანავა ნ. (2018). საქართველოს ეკონომიკის გამოწვევები და სტრატეგია. თბილისი.

THEORETICAL-METHODOLOGICAL PROBLEMS OF POVERTY

MURMAN KVARATSKHELIA

Doctor of Economic Sciences, Professor
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
Paata Gugushvili Institute
Sokhumi State University,
Academician of the Academy of Economic Sciences of Georgia, Georgia
murmankvara@rambler.ru

KEYWORDS: POVERTY, ECONOMIC AND SOCIAL POLICY, CLASSICAL THEORIES,
NATIONAL ECONOMY INCLUSIVE DEVELOPMENT

SUMMARY

In most countries of the modern world, the problem of overcoming poverty is hanging like a sword of Damocles. The rich and poor exist from the very beginning of the mankind, having the open and hidden opposition towards each other. Namely, this can be named, one of the main reasons of outbreaks of revolutions in different countries, followed by the destruction and victims.

Even the modern civilized world has not been able to solve this universal challenge, in spite of all the scientific and technological achievements.

For Poverty alleviation all the States need to carry out the right and rational social and economic policy. Simultaneously, it is necessary to find ways to balance the uneven distribution of the World wealth, overcome the cultural barriers, and the most important thing is to undertake more effective measures for inclusive development of economics of the developing and backward countries.